

NUMERO
3A/2014

Faktaa

EXPRESS

KAIKKEA EI OPITA KOULUSSA!

➤ Mitä ja miten
Youth in Action
-hankeissa opitaan

Youth in Action -ohjelman tutkimuslähtöisessä seurannassa kartoitettiin nonformaalia oppimista

EU:N YOUTH IN ACTION -nuorisotoiminta-ohjelman tutkimuslähtöistä seuranta on tehty vuodesta 2008 lähtien. Tutkimusverkostoa (Research-based analysis on Youth in Action RAY) koordinoi Innsbruckin yliopiston kasvatustieteiden laitos ja mukana ovat 16 maan kansalliset ohjelmatoimistot tutkimuskumppaneineen. Suomea verkostossa edustaa CIMO.

Vuosien 2012 ja 2013 aikana tehdysä selvityksessä keskityttiin siihen, **miten Youth in Action -hankeisiin osallistuminen edistää elinikäisen oppimisen avaintaitoja**. Tähän erityisselvitykseen osallistui Suomen lisäksi 12 maata.

Jo aikaisemmat Youth in Action -seurannat ovat osoittaneet, että mukana olleiden nuorten ja myös hankevetäjien avaintaidot kehittyvät hankkeen aikana. Tällä kertaa tutkittiin tarkemmin sitä,

millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa kehittymistä tapahtuu ja miten virallinen, epävirallinen ja arkioppiminen yhdistyvät hankkeissa.

Tutkimus oli kaksivaiheinen: ohjelmaan osallistuneille nuorille ja hankevetäjille suunnattu verkkokysely toteutettiin touko- ja marraskuussa 2012 kaikissa tutkimukseen osallistuneissa maissa. Tämän lisäksi haastateltiin osallistujia ja hankevetäjiä kunkin maan oman aikataulun mukaisesti. Suomen haastattelut tehtiin kesällä 2013.

Suomen tutkimusaineisto koostui 414 osallistujan ja 128 hankevetäjän vastauksista. Haastatteluihin valittiin Youth in Action -ohjelman eri alaohjelmissa mukana olleita: kaikkiaan haastateltiin neljää osallistuneiden nuorten ryhmää, yhteensä 28:aa nuorta, ja kolmea hankevetäjää.

Tässä Faktaa Express 3A/2014 -julkaisussa keskitytään erityisesti niihin tuloksiin, joita nousi esille suomalaisten osallistujien ja hankevetäjien haastatte- luissa. Myös verkkokyselyn tuloksiin viitataan tarvittaessa.

Lisätietoa

Erasmus+ / Youth in Action:

www.cimo.fi | Ohjelmat | Erasmus+ nuorisotoimialalle

RAY-verkosto:

Research based analysis on Youth in Action: <http://www.researchyouth.net/>

Tutkimushankkeen alustava monikansallinen raportti:

Learning in Youth in Action. Results from the surveys with project participants and project leaders in May 2012: <http://www.researchyouth.net/publications/>

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat esimerkiksi monikulttuurisuustaidot ja kulttuurien tuntemus, viestintä äidinkiellällä ja vierailta kielillä, sosiaaliset taidot ja kansalaistaidot, aloitekyky ja yrittäjähenkisyys, oppimistaidot, medialukutaito, digitaaliset taidot sekä perusosaaminen luonnontieteiden, matematiikan ja tekniikan aloilla.

Hankkeissa käytetään monia toiminnallisia menetelmiä

VERKKOKYSELYN TULOSTEN mukaan Youth in Action -hankkeisiin osallistuminen kehittää erityisesti nuorten **monikulttuurista osaamista ja sosiaalisia taitoja** sekä **viestintää vieraalla kielellä**. Tätä mieltä olivat sekä nuoret itse että hankevetäjät arvioidessaan osallistujien taitojen kehittymistä. Hankkeissa käytetyt monipuoliset harjoitteet, toimintamenetelmät ja erilaiset käytännön tilanteet edesauttavat oppimista tehokkaasti.

Yhdessä tekeminen ja keskustelu ovat yleisimmät Youth in Action -hankkeissa käytetyt menetelmät. Osallistujat kokivat **vapaamuotoisen kommunikaation** tehokkaimmaksi kulttuurien välisten muurien murtajaksi riippumatta siitä, mikä oli hankkeen teema. Onnistuneina menetelminä pidettiin myös osallistujien vetämiä harjoitteita ja esityksiä sekä yksin tai ryhmässä tehtyjä arviointeja.

Kyselyyn vastanneista nuorista 81 % vietti hankkeen aikana vapaa-aikaa ja vaihtoi kokemuksia muiden osallistu-

jien ja hankeympäristöön kuuluneiden ihmisten kanssa. Luontevia tilaisuuksia oli näin myös arkioppimiselle, joka onkin tuloksellisinta nimenomaan kieli- ja monikulttuurisuustaitojen kohdalla.

Monet hankkeisiin osallistuneista nuorista korostivat haastatteluissa sitä, miten nämä arkioppimisen tilanteet hankkeissa tulivat yllätyksenä ja herättivät voimakkaitakin tunteita – osallistujat ikään kuin **aktiivisesti tiedostivat oman oppimisensa**. Uusien näkökulmien omaksumisen kannalta erityisen tehokkaiksi arvioitiin ne lyhyetkin vierailut, joita suomalaiset nuoret pääsivät tekemään ulkomaalaisten osallistujien perheisiin. Jo pelkkä illallinen toisen osallistujan kotona opettaa vieraasta kulttuurista enemmän kuin tavanomainen turistimatka.

Haastatellut hankevetäjät kertoivat nuorten oppineen monia **käytännön taitoja** osallistuessaan arkipäivän toimintoihin hankkeen aikana. Esimerkiksi niinkin yksinkertaiset elämänhallinnan taidot kuten siivoaminen, tiskaaminen tai ruuanlaitto opittiin hankkeessa aivan kuin itsestään.

Hankeohjelmaan kuuluneet **epämuodolliset toimintamenetelmät** ja **yhteinen tekeminen** olivat keskei-

Formaali, nonformaali ja informaali oppiminen

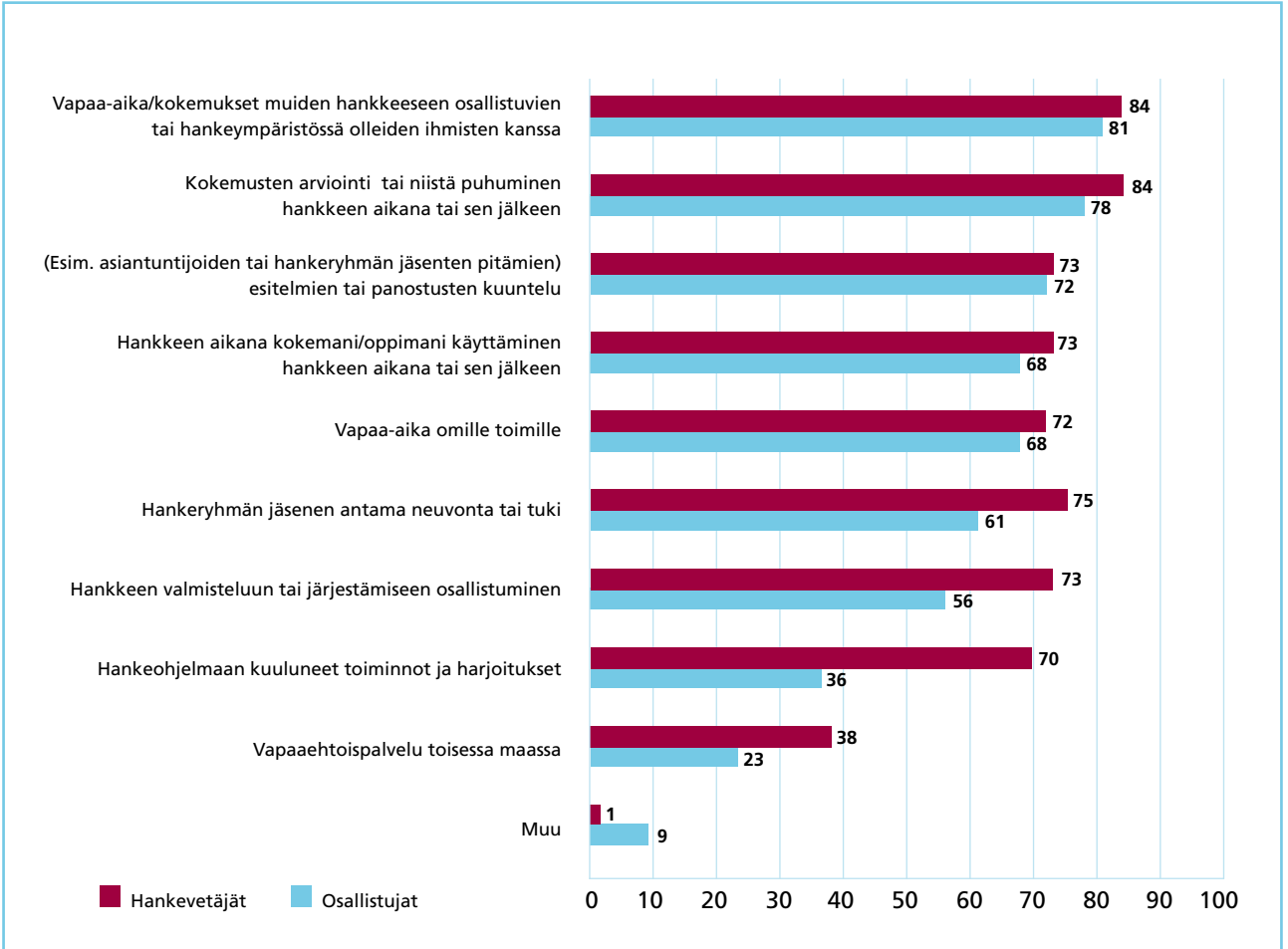
Virallisella eli formaalilla oppimisella tarkoitetaan esikoulusta yliopistoon ulottuvan koulutusjärjestelmän puitteissa tapahtuvaa oppimista. Se tunnustetaan usein todistuksella, jossa määritellään mitä ja minkälaisin arvosanoin on opittu.

Youth in Action -ohjelmassa painotetaan **epävirallista eli nonformaalia oppimista**, joka tapahtuu koulun ulkopuolella ja jossa menetelmät ovat epämuodollisia. Ohjelmassa käytetään tavoitteellista oppimissuunnitelmaa, jolla pyritään valittujen tietojen, taitojen ja asenteiden oppimiseen hankkeen aikana. Oppimisessa painotetaan pelkän tiedon omaksumisen sijaan konkreettisen osaamisen kartuttamista.

Lisäksi puhutaan **arki- eli informaalista oppimisesta**, jota voi tapahtua esimerkiksi harrastustoiminnassa. Tällaiselle oppimiselle on tunnusomaista tahattomuus, se tapahtuu ikään kuin vahingossa muun toiminnan sivutuotteena.

Hankkeen suunnitteluun ja käytännön järjestelyihin osallistuneet nuoret omaksuvat tärkeitä taitoja.

Kuva 1. Hankkeessa käytetyt toimintamenetelmät (osallistujien vs. hankevetäjien arvio): (%)

Aito yhdessä
tekeminen kaataa
kieli- ja kulttuurimuurit.

sessä roolissa lähes jokaisen avaintaidon omaksumisessa. Sen sijaan koulusta tuttuja menetelmiä, kuten opetuksen tai esitelmien kuuntelua, ei kyselyssä pidetty kovinkaan tehokkaina tietojen, taitojen tai asenteiden omaksumisessa. Osallistuminen hankkeen järjestelyihin kehitti ryhmätyötaitoja sekä suunnittelu- ja ideoiden toteutustaitoja. Hankevetäjät nostivat hankkeiden huippuhetkiksi niitä tilanteita, joissa osallistujat pohtivat ääneen sitä, miten voivat jatkossa hyödyntää hankkeessa oppimiaan taitoja.

Aktiivinen toiminta on paras opettaja

Erityisen tehokkaasti avaintaitojen oppimista edistävät **luovat ja taiteelliset menetelmät**. Niiden osuus korostui Suomen tutkimusaineistossa, koska haastatteluihin valikoitui teatteria ja draamaa menetelmänä käyttänyt hanke. Haastatteluissa kävi ilmi, miten hyvin juuri draaman avulla voidaan syventää viestinnän, aloitekyvyn ja sosiaalisten taitojen kaltaisten avaintaitojen oppimista. Hankkeessa onnistuttiin hyvin

myös osallistujien ryhmäyttämässä yli kieli- ja kulttuurirajojen.

Toiminnalliset menetelmät tuottavat hankkeisiin osallistuneille nuorille aivan **uudenlaisia oivalluksia omista kyvyistä**. Nuoret kuvasivat ryhmähaastatteluissa sitä, miten he olivat hankkeessa saaneet voimakkaita onnistumisen kokemuksia, mutta toisaalta myös kyky sietää epäonnistumisia kasvoi. Nuoret olivat yksimielisiä siitä, että aktiivisessa toiminnassa oppii parhaiten.

Hankkeisiin osallistui nuoria, joilla oli keskenään hyvinkin **erilaiset lähtökohdat ja taustat**. Hankevetäjien mielestä nuoret eivät kuitenkaan kokeneet olevansa eriarvoisia. Joillakin nuorilla saattoi olla takana rankkoja elämäntilanteita, mutta toiminnalliset menetelmät sopivat hyvin niiden käsittelyyn.

Monet kertoivat oivaltaneensa, että kulttuurieroista huolimatta kaikki **nuoret ovat pohjimmiltaan samanlaisia** ongelmineen ja iloineen. On yleistä, että kulttuurienvälisissä vuorovaikutustilanteissa erilaisuus aluksi korostuu, mutta yhteisen toiminnan myötä ihmisten samanlaisuus alkaa nousta esille. Tällaisia oivalluksia ei synny kouluopetuksessa, vaan esimerkiksi juuri hankkeiden toiminnallisissa harjoitteissa.

“Hankkeessa oli tärkeää yhteinen taiteellinen prosessi, jossa käsiteltiin nuorten elämään liittyviä sosiaalisia ongelmia ja teemoja ja muita nuorille tärkeitä aiheita. Valtaosa ajasta käytettiin yhteisiin prosesseihin, joissa oppimisen painopiste oli nuorissa ja nuorten ja vetäjien vuorovaikutuksessa. Eli emme pitäneet luentoja tai alustuksia, vaan kyse oli toiminnallisesta interkulttuurisesta prosessista – koskien myös päivittäisiä arviointisessioita.”

-Hankevetäjä

Monet nuoret havahtuivat siihen, että onnellisuus ei ole riippuvaista ihmisten elinoloista.

Osallistuminen kasvatti kriittisyyttä median luomiin mielikuviin eri maista

Eriolaiset roolipelit osoittautuivat hyviksi menetelmiksi uuden oppimisessa ja asenteiden muokkauksessa. Omalle epämukavuusalueelle joutuminen tuotti haastatelluille nuorille turhautumisen lisäksi myös onnistumisen kokemuksia ja uusia oivalluksia. Esimerkiksi vieraalla kielellä kommunikointi helpotti vähemmistön aseman ymmärtämistä: osallistujat havahtuivat pohtimaan mm. sitä, miltä maahanmuuttajista tuntuu aloittaa elämää uudessa kotimaassa.

Osallistujat oppivat tunnistamaan oman kulttuurisen identiteettinsä

OSALLISTUJIA pyydettiin ryhmähaastatteluissa pohtimaan sitä, miten hankkeen osallistuminen on heihin vaikuttanut. Monet nostivat esille **itsetunte muksen** kasvun sekä **oman kulttuurin** tapojen ja toimintamallien aiempaa vahvemman tiedostamisen.

Erityisen paljon näitä asioita pohtivat EVS-vapaaehtoiset, joille kulttuurienväläinen kohtaaminen on ehkä vielä konkreettisempaa kuin Youth in Action

-ohjelman muihin hankkeisiin osallistuneille. EVS-vapaaehtoiset oleskelevat ulkomailla huomattavasti pidempään kuin muihin alaohjelmiin osallistuvat. Esimerkiksi aidon kontaktin luominen lapseen tai muita heikommassa asemassa olevaan kielimuurista huolimatta oli monelle **pysäyttävä kokemus**. Haastatellut epäilivät, ettei kokemus olisi tunnetasolla yhtä vahva, jos vastaavaa vapaaehtoistyötä tekisi kotimaassa.

Lisäksi vieraassa kulttuurissa ja vieraalla kielellä tehty vapaaehtoistyö koetaan kaikkien osapuolten kannalta tasa-vertaisemmaksi. EVS-vapaaehtoinen voi myös tarvita tukea vieraassa kulttuurissa ja vieraalla kielellä toimiessaan.

EVS-vapaaehtoiset kokivat pärjäävänsä aiempaa paremmin omillaan ja tunnistavansa helpommin omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Monet haastatelluista olivat huomanneet itsessään **paljon myönteisiä muutoksia**, jotka olivat seurausta vapaaehtoisjaksosta.

Myös muihin Youth in Action -hankkeisiin osallistuneiden nuorten **asennoituminen elämään muuttui**. Monet havahtuivat siihen, että onnellisuus ei ole riippuvaista ihmisten elinoloista. Monilla rohkeus tutustua eri maihin ja kulttuureihin kasvoi. Monet

huomasivat suhtautuvansa kriittisesti niihin mielikuviin, joita esimerkiksi media jostakin maasta luo.

Mielenkiintoista on se, millä tavalla haastatellut nuoret pohtivat **isänmaallisuutta**. Viime vuosien poliittinen ilmapiiri on lisännyt isänmaallisuuskäsitteeseen negatiivista kaikua ja nuoret arastelivat sanan käyttöä, koska se helposti mielletään nationalismiksi. Siitä huolimatta he kokivat oman isänmaallisuutensa vahvistuneen positiivi-

Youthpass kertoo
työnantajalle aktiivisuudesta
ja opitusta

sella ja rakentavalla tavalla hankkeeseen osallistumisensa seurauksena. Suomi tuntui nyt entistä turvallisemmalta ja kauniimmalta maalta. Youth in Action -ohjelma ei siis ainoastaan lisää osallistujien tietoa toisista kulttuureista, vaan opettaa tuntemaan omaa kulttuurista identiteettiään.

Hankevetäjät pitivät hankkeita **näköalapaikkoina nuorten maailmaan**. Palkitsevimaksi he kokivat sen havaitsemisen, miten eri kulttuuritaustaisten nuoret löysivät keskinäisen yhteisöllisyyden ja yhteisiä ilon kokemuksia.

Youthpass tekee osaamisen näkyväksi

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen omaksumista arvioidaan hankkeissa Youthpass-todistuksella. Youthpass on prosessi, jota kuljetetaan hankkeen alusta loppuun ja jossa osallistuva nuori arvioi oppimaansa yhdessä hankevetäjän kanssa. Käytännössä Youthpass kertoo sen, mitä hankkeissa on tehty ja mitä opittu.

Moni osallistuja on hyödyntänyt Youthpass-todistusta esimerkiksi **työtä hakiessaan**. Hankkeeseen osallistuminen koetaan merkiksi sellaisesta aktiivisuudesta ja luovuudesta, jota työnantajat arvostavat. Youthpass koettiin hyväksi välineeksi oman oppimisen tiedostamiseen, sillä siihen liittyvä itsearviointi nosti osallistujien tunteita pintaan positiivisella tavalla.

Toisaalta Youthpass-prosessi koettiin työlääksi osaksi hanketta: haastatellut nuoret pitivät arviointitehtäviä ajoittain ikävinä ja vaikeina. Mitä nuoremmasta osallistujasta oli kyse, sitä vaikeammaksi itsearviointi koettiin. Jälkeenpäin monet olivat kuitenkin erittäin tyytyväisiä siihen, että heillä tämä todistus oli.

Lisätietoja Youthpassista

saa esim. CIMOn verkkopalvelusta osoitteesta

<http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/nuorisotoimialalle/youthpass>

”Kyl Youthpass mustaki on
työnhaussa ihan hyödyks.

Joutuu selittää vähän
et kuinka paljon on oppinu.
Ja sit just kun puhuu kavereille
ja näin, niin kaikki on vähän,
et vau!”

-Hankenuori

